

BACHELOROPLEIDING
SOCIALE GEOGRAFIE EN PLANOLOGIE
FACULTEIT GEOWETENSCHAPPEN
UNIVERSITEIT UTRECHT

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0726

© 2019 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING SOCIALE GEOGRAFIE EN PLANOLOGIE VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	11
BIJLAGEN	21
BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER.....	23
BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN	25
BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	29
BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA	30
BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	32

Dit rapport is vastgesteld op 7 oktober 2019

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING SOCIALE GEOGRAFIE EN PLANOLOGIE VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie

Naam van de opleiding:	Sociale Geografie en Planologie
Internationale naam:	Human Geography and Urban and Regional Planning
CROHO-nummer:	56838
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie(s):	Utrecht
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Het bezoek van het visitatiepanel Sociale Geografie en Planologie aan de Faculteit Geowetenschappen van Universiteit Utrecht vond plaats op 21, 22 en 23 mei 2019. De oordelen in dit rapport betreffen zowel de voltijd- als deeltijdvariant van deze opleidingen, tenzij anders vermeld.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit Utrecht
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 11 februari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie beoordeelde bestond uit:

- Em. prof. dr. L.J. (Leo) de Haan, emeritus hoogleraar Development Studies, verbonden aan het International Institute of Social Studies (ISS) aan de Erasmus Universiteit Rotterdam [voorzitter];
- Em. prof. C. (Christian) Kesteloot, emeritus hoogleraar aan de Afdeling Geografie en Toerisme van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. F.J.A. (Frank) Witlox, gewoon hoogleraar Economische Geografie aan de Vakgroep Geografie aan de Universiteit Gent (België);
- Dr. C.J. (Kees-Jan) van Klaveren, senior auditor en Functionaris gegevensbescherming aan de Hogeschool Rotterdam;
- Drs. J. (Judith) Borsboom-van Beurden, senior researcher Smart Sustainable Cities aan Norwegian University of Science and Technology (NTNU, Noorwegen);
- Dr. L.B.J. (Lianne) van Duinen, projectleider bij de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli);

- J. (Jim) Klooster, masterstudent Economic Geography aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Het panel werd ondersteund door dr. M. (Meg) van Bogaert en dr. M.J. (Marijn) Hollestelle, die optraden als secretarissen.

Vanwege persoonlijke omstandigheden kon professor Frank Witlox niet aanwezig zijn bij het visitatiebezoek in Utrecht. In overleg met de opleidingen en de NVAO is besloten dat hij lid zou blijven van het panel. Hij heeft de zelfevaluatie gelezen, de overige panelleden voorzien van vragen en aandachtspunten, een aantal eindwerken beoordeeld en heeft de (concept)rapportages van het panel gelezen en becommentarieerd.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie aan de Faculteit Geowetenschappen van Universiteit Utrecht maakt onderdeel uit van de visitatiegroep Sociale Geografie en Planologie. In april en mei 2019 beoordeelde het panel in totaal negentien opleidingen aan vier universiteiten.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Em. prof. dr. L.J. (Leo) de Haan, emeritus hoogleraar Development Studies, verbonden aan het International Institute of Social Studies (ISS) aan de Erasmus Universiteit Rotterdam [voorzitter];
- Em. prof. dr. C. (Christian) Kesteloot, emeritus hoogleraar aan de Afdeling Geografie en Toerisme aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.M. (Ellen) van Bueren, hoogleraar Urban Development Management bij de Faculteit Bouwkunde aan de TU Delft;
- Drs. J. (Judith) Borsboom-van Beurden, senior researcher Smart Sustainable Cities aan Norwegian University of Science and Technology (Norwegian University of Science and Technology, Noorwegen);
- Dr. L.B.J. (Lianne) van Duinen, projectleider bij de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli);
- Dr. C.J. (Kees-Jan) van Klaveren, senior auditor en Functionaris gegevensbescherming aan de Hogeschool Rotterdam;
- Prof. dr. M.A. (Maria) Koelen, hoogleraar Gezondheid en Maatschappij aan Wageningen University & Research;
- Prof. dr. F.J.A. (Frank) Witlox, gewoon hoogleraar Economische Geografie aan de Vakgroep Geografie aan de Universiteit Gent (België);
- J. (Jim) Klooster, masterstudent Economic Geography aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid];
- L. (Lars) Stevenson BSc, masterstudent Comparative Politics, Administration & Society aan de Radboud Universiteit [student-lid];
- N.J.F. (Niek) Zijlstra, bachelorstudent Sociale Geografie en Planologie aan de Universiteit van Amsterdam [student-lid];
- Prof. dr. ing. C.M. (Carola) Hein, hoogleraar Architectuur & Stedenbouw Geschiedenis aan de TU Delft [referent voor de visitatie Rijksuniversiteit Groningen].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Sociale Geografie en Planologie was dr. Irene Conradie, medewerker van QANU. Zij was tevens secretaris van het panel tijdens het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam. Om de consistentie van de beoordelingen te waarborgen bezocht zij ook de slotvergaderingen van het panel van de drie andere bezoeken. Voor alle rapporten is binnen QANU een collegiale toets uitgevoerd. Tijdens het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen werd het panel

ondersteund door dr. Meg van Bogaert en drs. Mariette Huisjes, freelance medewerkers van QANU. Tijdens de bezoeken aan de Universiteit Utrecht en de Radboud Universiteit werd het panel ondersteund door dr. Meg van Bogaert. Dr. Marijn Hollestelle, medewerker van QANU, was aanwezig bij het bezoek aan de Universiteit Utrecht. Hij ondersteunde het panel als secretaris bij het ECA-rapport voor de aanvraag van het bijzonder kenmerk Internationalisering voor de masteropleiding Development Studies. De projectleider en secretarissen voerden regelmatig overleg.

Vorbereiding

Op 18 februari 2019 vond een uitgebreid vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders.

Ook op 18 februari 2019 hield het panel zijn startvergadering, waar de projectleider de panelleden informeerde over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Het panel maakte tijdens de startvergadering afspraken over de werkwijze in voorbereiding op de bezoeken, en heeft de inhoud en toepassing van het domeinspecifieke referentiekader besproken. Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als Bijlage 4.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatierapport. Deze rapporten werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatierapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatierapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken. Het panel maakte op basis van de lijst van afgestudeerden uit de periode 2017-2018 een selectie van vijftien eindwerken per opleiding met een evenwichtige spreiding in cijfers, afstudeervarianten en begeleiders.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan Universiteit Utrecht vond plaats op 21, 22 en 23 mei 2019.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen, vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in Bijlage 5. Het panel sprak met studenten en docenten, het management, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie en de opleidingscommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan QANU voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de

voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit Geowetenschappen en aan het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie (SGP) kenmerkt zich door een breed profiel met veel keuzeruimte waardoor studenten hun eigen studiep pad kunnen volgen. Daarnaast richt de opleiding zich op empirisch onderzoek en methodologie. Het panel is positief over de gestructureerde wijze waarop de opleiding studenten de keuze geeft zich te verdiepen in sociale geografie of planologie, maar hen ook de mogelijkheid biedt om zich te profileren of juist breed te ontwikkelen. De eindtermen van de opleiding zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. De eindtermen doen recht aan zowel het brede profiel en de focus op onderzoek en methodologie. De opleiding biedt in haar profiel en eindtermen voldoende mogelijkheden voor toetreding tot de arbeidsmarkt na afstuderen. Aangezien het overgrote merendeel van de studenten echter kiest voor een vervolgopleiding, richt de opleiding zich vooral op goede aansluiting naar masteropleidingen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het SGP curriculum kent een ruime en tegelijk gestructureerde keuzevrijheid waardoor studenten een individueel en samenhangend studiep ad kunnen kiezen. Ook is er voldoende aandacht voor niveaudifferentiatie, van inleidend naar verdiepend en gevorderd. De kwaliteit van de cursussen is goed. De voor studenten zichtbare en herkenbare onderzoeksvaardighedenlijn vormt een ruggengraat waar keuzecursussen op aansluiten. De integratie van individuele bouwstenen in het derde jaar (samenhang tussen de vakken) kan nog verder worden versterkt. Kleinere aandachtspunten zijn het bieden van mogelijkheden voor meer multidisciplinaire samenwerking binnen de faculteit en het makkelijker mogelijk maken voor studenten om een stage te volgen. Werkvormen zijn divers, het onderwijs is activerend en er is aandacht voor groepsprocessen en meeliftgedrag. Kritiek van studenten ten aanzien van uitdaging in verschillende werkgroepen wordt goed opgepakt, maar verdient blijvende aandacht. Studenten zijn positief over de begeleiding die ze krijgen, met name het tutoraat in het eerste jaar wordt gewaardeerd. De opleiding denkt actief en constructief na over internationalisering, bijvoorbeeld over Engelstalig onderwijs. Het panel waardeert dat de opleiding in het Nederlands wordt aangeboden in combinatie met veel Engelstalige keuzevakken. Wel benadrukt het panel het belang van het goed voorbereiden van studenten op een Engelstalige masteropleiding. De opleiding beschikt over een goed gekwalificeerde staf en er is voldoende aandacht voor professionalisering van docenten. Zo is het percentage docenten met een SKO hoog en is het panel enthousiast over de onderwijsleerstoel die is ingesteld. Junior docenten (Docenten-4) worden goed begeleid en hebben een meerwaarde voor het onderwijs. Het panel vraagt echter wel aandacht voor de training van deze docenten in het begeleiden van thesistrajecten. Voor alle docenten geldt dat de werkdruk hoog is, dit vraagt om continuering van de proactieve en voortvarende aanpak. Het panel stelt vast dat de opleiding studenten een onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Standaard 3: Toetsing

De aandacht van de opleiding en faculteit in de afgelopen jaren voor een systematische wijze van toetsing en bijbehorende kwaliteitszorg heeft tot een aantoonbare verbeteringen in het systeem van toetsing geleid. Dankzij de inzet van rubrics is de inzichtelijkheid van toetsing voor studenten versterkt. Formatieve toetsing vergroot de bijdrage aan het leerproces; verder worden studenten actief betrokken bij de toetsing door het steeds meer werken met peer-feedback. Een aandachtspunt is de feedback aan studenten, die in kwaliteit varieert. De examencommissie en het systeem van kwaliteitszorg functioneren naar behoren en het panel stelt vast dat de examencommissie hierin een belangrijke slag heeft geslagen. Het panel constateert dat de opleiding procedures heeft doorontwikkeld die bijdragen aan de betrouwbaarheid, validiteit en transparantie van de toetsing. De wijze van beoordeling van de bachelorthesis is goed georganiseerd. Het panel vraagt echter aandacht voor begeleiding en sturing van studenten aan het begin van het thesistraject.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van een selectie van recent voltooide eindwerken en de informatie uit de zelfevaluatie en overige documenten constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken laten overwegend een passend niveau zien. Daarnaast toont de positie van alumni - eerst als studenten in masteropleidingen, daarna op de arbeidsmarkt - aan dat studenten de eindtermen realiseren.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, prof. dr. Leo de Haan, en de secretaris, dr. Meg van Bogaert, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 7 oktober 2019

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Context

De Faculteit Geowetenschappen kent vier departementen en is één van de zeven faculteiten van de Universiteit Utrecht (UU). Binnen de Faculteit Geowetenschappen is het Departement Sociale Geografie en Planologie verantwoordelijk voor het onderwijs van verschillende opleidingen, waaronder de bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profilering

De bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie (SGP) van de Universiteit Utrecht (UU) heeft drie belangrijke uitgangspunten. Ten eerste is de opleiding SGP een brede academische opleiding waarbij studenten op inleidend, verdiepend en gevorderd niveau kennismaken met de inhoud en toepassingen van de vakgebieden. De opleiding heeft herkenbare sociaalgeografische en planologische elementen die afzonderlijk, maar ook geïntegreerd worden aangeboden. Alle studenten maken kennis met beide vakgebieden en kunnen zich verdiepen in deelgebieden. Ten tweede kiest de opleiding voor een sterke oriëntatie op het zelfstandig leren uitvoeren van empirisch sociaalwetenschappelijk onderzoek naar actuele ruimtelijke en planologische vraagstukken. Studenten leren zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden beheersen. In de zelfevaluatie wordt aangegeven dat hierbij ook aandacht voor onderzoeksethiek en oordeelsvermogen hoort. Ten derde hecht de opleiding belang aan een activerende didactiek in een veelzijdige leeromgeving. Het domeinspecifiek referentiekader (DSR, 2018) biedt een inhoudelijke schets van het domein Sociale Geografie en Planologie. Het DSR is beknopt geformuleerd om verschillende opleidingen in het domein de ruimte te geven zich te positioneren. Met de drie eerdergenoemde uitgangspunten geeft de Utrechtse opleiding eigen accenten aan.

Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek uitgebreid gesproken over het profiel van de bacheloropleiding. Door het grote aanbod van vakken, is een uitgesproken inhoudelijk profiel niet direct zichtbaar in de brede opzet van een algemeen geografisch en planologische opleiding hoewel onderzoeksmethodologie wel duidelijk herkenbaar is als bestanddeel van het profiel. De opleiding heeft het panel overtuigd van de meerwaarde van dit brede profiel volgens het Utrechts model (zie standaard 2), met veel keuzevrijheid binnen de disciplines en met nadruk op empirisch onderzoek en methodologie. Studenten zijn, zoals de opleiding beoogt, medebepaler van hun eigen studiepads. Studenten kunnen kiezen voor een sociaalgeografische of planologische verdieping. Ze kunnen daarnaast binnen de sociaalgeografische verdieping kiezen voor één van de vier sociaalgeografische perspectieven, stadsgeografisch, economisch geografisch, politiek/cultureel-geografisch en ontwikkelingsgeografisch. Het panel vindt dit een krachtige opzet van de opleiding, waarbij een duidelijke meerwaarde wordt gecreëerd door integratie van sociale geografie en planologie in één opleiding. In het gesprek met studenten werden de keuzevrijheid en het brede profiel van de opleiding als positieve punten genoemd. Het ruime aanbod van keuzemogelijkheden was voor meerdere studenten een reden om voor de opleiding in Utrecht te kiezen.

Eindtermen

De opleiding heeft als overkoepelend doel dat de afgestudeerde aan het einde van de opleiding beschikt over wetenschappelijke kennis en academische vorming die het mogelijk maken om een

beroep op het gebied van de sociale geografie en planologie uit te oefenen op wetenschappelijk niveau, dan wel deel te nemen aan een relevante, gespecialiseerde wetenschappelijke vervolgopleiding. Dit doel in combinatie met de drie uitgangspunten heeft geleid tot 17 eindtermen voor de opleiding die zijn gericht op 6 onderwerpen (zie ook bijlage 2). Deze zes onderwerpen zijn (1) kennis van het vakgebied, (2) betekenis van het vakgebied in de bredere wetenschappelijke en (3) maatschappelijke context, (4) academische houding en onderzoeksethiek, (5) onderzoeksvaardigheden en (6) academische vaardigheden zoals communicatie, oordeelsvorming, samen en zelfstandig werken en reflecteren. In de zelfevaluatie worden de 17 eindtermen verder gespecificeerd en wordt tevens een overzicht gegeven waaruit de relatie tussen de eindtermen en de Dublin-descriptoren blijkt. Zo wordt de Dublin-descriptor *Kennis en inzicht* veelal afgedekt in onderwerpen 1-3, het *Toepassen van kennis en inzicht* in 3-5, *Oordeelsvorming* in 4-5 en *Communicatie- en leervaardigheden* in onderwerp 5-6. Het panel is van mening dat de eindtermen recht doen aan het brede profiel van de opleiding en aansluiten bij het accent dat de opleiding legt op gedegen kennis van (empirisch) sociaal ruimtelijk onderzoek. Door het getrappt aanbrengen van meer detaillering wordt voorkomen dat de eindtermen te algemeen blijven.

Verwachtingen werkveld (en vervolgopleidingen)

In principe geeft het bachelordiploma toegang tot de arbeidsmarkt, hier zijn de eindtermen ook op ingericht. Echter, in de praktijk blijken nagenoeg alle afgestudeerde bachelorstudenten een vervolgopleiding aan te vragen. De verwachtingen van de arbeidsmarkt zijn volgens de opleiding dan ook gericht op afgestudeerde masterstudenten. De opleiding SGP sluit volgens informatie uit de zelfevaluatie goed aan op de eigen masteropleidingen die specialiserend en verdiepend zijn, zoals de masteropleiding Human Geography of de masteropleiding Spatial Planning.

Overwegingen

De bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie (SGP) kenmerkt zich door een breed profiel met veel keuzeruimte waardoor studenten hun eigen studieroute kunnen volgen. Daarnaast richt de opleiding zich op empirisch onderzoek en methodologie. Het panel is positief over de gestructureerde wijze waarop de opleiding studenten de keuze geeft zich te verdiepen in sociale geografie of planologie, maar hen ook de mogelijkheid biedt om zich te profileren of juist breed te ontwikkelen. De eindtermen van de opleiding zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. De eindtermen doen recht aan zowel het brede profiel en de focus op onderzoek en methodologie. De opleiding biedt in haar profiel en eindtermen voldoende mogelijkheden voor toetreding tot de arbeidsmarkt na afstuderen. Aangezien het overgrote merendeel van de studenten echter kiest voor een vervolgopleiding, richt de opleiding zich vooral op goede aansluiting naar masteropleidingen.

Conclusie

Bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Inhoud en structuur van het curriculum

Het driejarig curriculum (180 EC) bestaat uit een major sociale geografie en planologie (135 EC) en een profileringsruimte (45 EC). De major kent negen verplichte cursussen (75 EC, inclusief de thesis van 15 EC) als verplicht hart van de opleiding. Studenten vullen de major aan met drie verplichte keuze cursussen (22,5 EC) waarbij ze kiezen voor een sociaalgeografische of een planologische variant. De rest van de major bestaat uit vijf cursussen (37,5 EC) en wordt samengesteld uit een aanbod van keuzevakken op het gebied van sociale geografie en planologie en enkele cursussen uit andere bacheloropleidingen van de faculteit. De profileringsruimte (45 EC) bestaat uit vrije keuze

voor studenten, waarbij ze ook kunnen kiezen voor een stage. Dit biedt de gelegenheid aan studenten zich te verdiepen in een andere discipline, al vullen veel studenten (90%) deze ruimte in met cursussen uit de eigen opleiding. De bachelorthesis wordt door de opleiding als eindwerkstuk gezien en is een zelfstandige proeve van bekwaamheid van 15 EC. Studenten dienen aan te tonen in staat te zijn hun onderzoeksonderwerp theoretisch in te kaderen en de relevante methoden en technieken aan te wenden voor het verzamelen, analyseren en weergeven van gegevens. Studenten kiezen uit een lijst met onderwerpen of bereiden een eigen onderwerp voor. Tijdens groepsbijeenkomsten wordt het plan van aanpak besproken, waarna studenten een onderzoeksplan schrijven. Dit onderzoeksplan wordt door medestudenten aan de hand van peer-feedback becommentarieerd. Op basis van een rubric neemt de begeleider een go/no-go beslissing. Studenten hebben een aantal individuele bijeenkomsten met de begeleider. Tot slot geven zij een week voor het inleveren van het eindwerkstuk een eindpresentatie (een pitch van vier minuten).

Het programma is opgebouwd in overeenstemming met het Utrechtse onderwijsmodel dat vier pijlers kent waarvan de eerste een helder onderscheid is tussen de brede bacheloropleidingen en gespecialiseerde masteropleidingen. De tweede pijler is flexibiliteit en keuzevrijheid voor studenten, de derde pijler is kleinschalig onderwijs, waar mogelijk met activerende werkvormen, waarbij een actieve studiehouding van studenten wordt verwacht. De laatste pijler betreft aandacht voor professionele ontwikkeling van docenten.

De opleiding SGP kiest voor een aanbod van twee vakgebieden in één curriculum waarmee de relaties tussen sociale geografie en planologie worden benadrukt. Twee van de negen verplichte cursussen (*Inleiding in de sociale geografie* en *Inleiding in de planologie*) en keuzeruimte in het eerste jaar helpen studenten om zich te oriënteren op beide disciplines. Aan het einde van het eerste jaar kiezen studenten voor een major in de sociale geografie of in de planologie. In bijlage 3 wordt een schematisch overzicht gegeven van het curriculum met alle keuzemogelijkheden die studenten krijgen. Tevens wordt een overzicht gegeven van het jaarschema met daarin de verplichte cursussen en de keuzevakken over de verschillende semesters. Studenten die de planologische profilering kiezen, hebben minder keuzevrijheid aangezien de pakketsamenstelling afgestemd is op de AESOP richtlijnen (Association of European Schools of Planning). Het panel waardeert en steunt deze keuze, omdat de opleiding studenten hiermee de mogelijkheid biedt om na afstuderen een masteropleiding Planologie te starten. Binnen de major sociale geografie zijn een aantal perspectieven herkenbaar (zie ook standaard 1). Studenten kunnen zich in één van deze perspectieven specialiseren, maar kunnen ook kiezen voor een breder profiel. Bij het maken van keuzes door studenten, met name aan het einde van het eerste jaar, heeft de tutor een belangrijke en adviserende rol.

De ruime keuzevrijheid heeft tot gevolg dat studenten geen vastgelegd traject volgen. Opdat alle studenten een voldoende niveau bereiken, heeft de opleiding niveaudifferentiatie aangebracht in cursussen op inleidend (1), verdiepend (2) en gevorderd (3) niveau. De niveaudifferentiatie komt op verschillende aspecten tot uiting: de inhoud gaat van introductie (1) naar verdieping in deelgebieden (2) tot thema's in brede context of specialisatie (3). Daarnaast worden andere eisen gesteld aan de literatuur, aan het niveau van onderzoek dat wordt uitgevoerd en aan de didactiek, van vele kleine opdrachten (1) via grotere opdrachten (2) naar complexe open opdrachten (3), waarbij toenemende zelfstandigheid van de studenten wordt verwacht. De meeste van de negen verplichte cursussen hebben niveau 1 of 2. De verplichte cursussen op niveau 2 en 3 omvatten veel onderzoeksvaardigheden en de bachelorthesis is niveau 3. De opleiding heeft als diploma-eis dat ten minste 45 EC van de major en profileringsruimte op niveau 3 moet zijn en ten minste 15 EC van de profileringsruimte op niveau 2 of hoger.

Studenten zijn positief over het curriculum. In het bijzonder wordt de keuzevrijheid gewaardeerd, maar ook de mogelijkheid tot niveaudifferentiatie en de variatie in werk- en toetsvormen benoemen zij als positieve punten. Een van de kritiekpunten die uit jaarevaluaties naar voren komt, is soms een gebrek aan uitdaging waardoor studenten werkcolleges gebrekkig voorbereiden hetgeen ten koste gaat van de diepgang tijdens de contacturen. Daarnaast gaven studenten aan dat de activiteiten tussen niveau 1 en niveau 3 soms onvoldoende onderscheidend zijn.

Door het grote aantal vakken en het ontbreken van een helder diagram of tabel die samenhangende keuzes weergeeft, had het panel enige tijd nodig om grip te krijgen op het curriculum en de verschillende keuzeonderdelen. Het panel oordeelt echter positief over de opzet van het curriculum dat inderdaad veel keuzevrijheid biedt. Het panel constateert dat de opleiding studenten voldoende begeleiding en ondersteuning geeft om tot een goed onderbouwde individuele keuze te komen. De curricula van de individuele studenten zijn volgens het panel voldoende samenhangend als gevolg van de duidelijke ruggengraat van verplichte cursussen en daarnaast de gestructureerde keuzemogelijkheden. Het panel constateert dat naast de keuzevrijheid een heldere onderzoeksvaardigheden-leerlijn zichtbaar is waarop de keuzevakken aansluiten. De studenten herkennen deze leerlijn. Ook constateert het panel dat de opleiding in het derde jaar gebruik maakt van de vele keuzemogelijkheden van studenten, bijvoorbeeld in de cursus *Wetenschappelijke vorming* en in de bachelorthesis.

Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek een aantal cursussen nader bekeken en constateert dat de kwaliteit goed en de literatuur passend is. De *Introductie GIS/Cartografie* is een cruciale cursus voor de studenten waarbij kaarten als belangrijke 'taal van geografen en planologen' centraal staan. Studenten leren dat kaarten zowel een informatie- als analysemiddel kunnen zijn. Het panel waardeert het feit dat een doel van de cursus is om het geleerde ook toe te passen in andere cursussen, in het vervolg van de opleiding. Deze cursus is recentelijk aangepast naar aanleiding van evaluaties en studenten zijn hier zeer positief over. Een andere cursus die het panel heeft bekeken is *Ruimtelijke vraagstukken in Europa*. De student leert de belangrijkste ruimtelijke vraagstukken in Europa te identificeren en analyseren, en daarbij een relatie te leggen met regionale, nationale en Europese beleidsvoering. Hoewel er bij dit vak sprake is van veel verschillende thema's, slaagt de cursus erin om de manier van kijken consistent te houden: waar binnen Europa is er sprake van eenheid/overeenkomsten en waar van verschillen. De brede opzet van het curriculum draagt bij aan de ontwikkeling van een eigen profiel door studenten. Het panel heeft een paar kleine aandachtspunten die de opleiding kan meenemen bij de toekomstige herziening van het curriculum. Zo blijft het multidisciplinair samenwerken beperkt (buiten de eigen opleiding SGP en binnen de faculteit). Het panel ziet mogelijkheden dit sterker te benadrukken, te meer daar het adresseren van veel grote maatschappelijke vraagstukken als duurzame steden, energietransitie en sociale cohesie doorgaans om samenwerking van zeer verschillende disciplines vraagt. Tot slot heeft het panel tijdens het visitatiebezoek gesproken over stagemogelijkheden. Weinig studenten kiezen voor een stage, aangezien het moeilijk is een geschikte stage te vinden in de beperkte ruimte die het curriculum biedt. Het panel adviseert bij de voorgenomen herziening van het bachelorcurriculum de mogelijkheden voor een stage voldoende aandacht te geven.

De opleiding SGP heeft een uitgebreid toetsplan opgesteld waaruit tevens blijkt in welke cursussen de verschillende eindtermen worden afgedekt. In de zelfevaluatie wordt aangegeven dat de opleiding veel waarde hecht aan vaardigheden, zowel onderzoeksvaardigheden (eindtermen 4 en 5) als algemene academische vaardigheden als communicatie, oordeelsvorming, samenwerken en reflecteren (eindterm 6). Door de onderzoeksvaardigheden-lijn komen studenten gedurende de opleiding in aanraking met de verschillende vaardigheden die ze voorbereiden op het schrijven van de bachelorthesis. Een belangrijk hulpmiddel hierbij is het *Handboek academische vaardigheden*. Er is een digitaal hulpmiddel ontwikkeld dat studenten en docenten zicht geeft op waar in het curriculum welke vaardigheden worden aangeboden. Het panel is van mening dat dit een mooi instrument is, al zal meer bekendheid nodig zijn om deze daadwerkelijk effectief te laten zijn.

Didactiek, werkvormen en onderwijsleeromgeving

De didactiek binnen de opleiding SGP bouwt voort op het Utrechts onderwijsmodel waarin elementen als keuzevrijheid, activerend onderwijs en diversiteit aan werkvormen centraal staan. De opleiding stelt het kennismaken met academische vaardigheden, het aanleren van een onderzoekende houding en oog voor de relatie tussen theorie en praktijk voorop. Zowel bij de start van de opleiding als bij aanvang van iedere cursus worden studenten aangesproken op actieve deelname, hoewel dat zoals hierboven aangegeven niet altijd het gewenste resultaat heeft. De vier eerste cursussen in het eerste semester zijn verplicht en vormen daarmee het fundament van de opleiding. Ook draagt deze

gezamenlijke start bij aan leergemeenschapsvorming. Werkvormen zijn vanaf het begin van de opleiding gevarieerd; hoorcolleges, werkcolleges, practica, veldwerk, individueel werk, groepswerk en excursies wisselen elkaar af. Kleinschalige werkcolleges in de eerste cursus, waarbij tutorgroepen van 16 studenten gevormd worden, bevorderen contact tussen studenten onderling en tussen student en docent. Daarnaast wordt het belang van zelfstudie en zelfdiscipline benadrukt. In het eerste jaar bestaat een groot deel van de contacturen (12-16 uur per week) uit werkcolleges. Digitale middelen zoals kennisclips en e-learning worden ingezet in de vormgeving en het aanbod van cursussen. Veldwerk is voor de opleiding een essentiële en activerende werkvorm waardoor studenten leren kijken met de blik van een geograaf of planoloog, ervaring opdoen met onderzoeksvaardigheden en leren theoretische concepten te identificeren in de praktijk. Naast veldwerk in de twee inleidende cursussen, vindt aan het einde van het eerste jaar een excursie plaats naar een Europese bestemming.

Het panel oordeelt positief over de variatie in werkvormen en de aandacht voor activerend leren. Uit het gesprek tijdens het visitatiebezoek komt ook duidelijk naar voren dat de studenten dit waarderen. Tevens is het panel van mening dat de opleiding op een goede manier omgaat met de kritiek van studenten ten aanzien van de uitdaging in verschillende werkgroepen. Zo is een projectgroep gestart met als doel het verbeteren van de voorbereiding van studenten op de werkcolleges om zo meer diepgang te bereiken en te kijken naar de afstemming tussen de hoeveelheid en complexiteit van de literatuur in relatie tot het niveau van de cursus. Tenslotte constateert het panel op basis van het gesprek met studenten dat er voldoende aandacht is voor het groepsproces en meeliftgedrag bij groepswerk. Studenten geven aan dat meeliftgedrag mogelijk is, maar dat docenten daar aandacht voor hebben. Dat doen ze door te fungeren als aanspreekpunt, maar bijvoorbeeld ook door het gebruik van logboeken waarin taakverdeling en groepsproces worden bijgehouden door studenten of door pas op de presentatiedag te bepalen wie de presentator zal zijn.

Internationalisering

De opleiding vindt het van belang om studenten een internationaal perspectief te bieden. Daarbij is er aandacht voor zowel de internationale context van ruimtelijke vraagstukken als voor een diverse, internationale leeromgeving. Dit gebeurt door een internationaal perspectief in de cursussen te behandelen met cases of internationale veldstudie. Daarnaast neemt de internationalisering van de staf toe en worden steeds meer cursussen in het Engels aangeboden (met name niveau 3) met als gevolg een meer diverse studentenpopulatie. Ook wordt in- en uitgaande studentenmobiliteit gestimuleerd. Ongeveer 25% van de studenten kiest in het derde jaar voor een verblijf in het buitenland. In 2016-2017 kwamen ruim honderd internationale studenten vakken volgen waaraan SGP studenten deelnamen, iets wat bijdraagt aan de *international classroom*.

De masteropleidingen binnen de eigen faculteit, evenals de meeste vervolgoopleidingen buiten de faculteit, zijn Engelstalig. Ook wordt een substantieel deel van de keuzevakken in het Engels gegeven ten behoeve van uitwisselingsstudenten. De overige cursussen worden in het Nederlands aangeboden: het afnemend veld (van afgestudeerden van masteropleidingen) is in grote mate op Nederland gericht, al is ook hier een verschuiving naar een internationaal perspectief waarneembaar. De Nederlandse context van bestuur, beheer, beleid en toegepast onderzoek wordt in het werkveld belangrijk gevonden. Tegelijk is het beheersen van de Engelse taal (naast het Nederlands) een vereiste voor afgestudeerden om goed te kunnen functioneren in internationaal opererende werkvelden. Het panel is positief over de wijze waarop de opleiding nadenkt over de onderwijstaal, binnen de (inter)nationale oriëntatie van de bacheloropleidingen waardeert het panel de huidige keuze om een Nederlandstalig curriculum aan te bieden. Het panel vindt het zeker niet noodzakelijk dat de opleiding Engelstalig wordt, al vraagt ze aandacht voor voldoende voorbereiding van studenten in de aanloop naar een Engelstalige masteropleiding. Dit betekent dat studenten al in de bacheloropleiding vertrouwd moeten raken met het Engelse vakjargon, maar ook met het kunnen analyseren van Engelse teksten en zelf opstellen van Engelse teksten. Het panel merkt op dat de opleiding hier aandacht voor heeft, maar is van mening dat dit explicieter kan worden ingebed in de opleiding. Het panel suggereert bijvoorbeeld het gebruiken van een bestaande thesaurus of glossary.

Instream, toelating, begeleiding, studeerbaarheid

Jaarlijks stromen tussen 175 en 200 eerstejaars de opleiding in, het merendeel vwo-leerlingen. Daarnaast stromen jaarlijks ongeveer 30 premaster-studenten in die samen met bachelorstudenten vakken volgen. In de zelfevaluatie staat dat de selectiviteit in het eerste jaar hoog is met een stabiel negatief bindend studieadvies (BSA) van rond de 10% en in de jaren daarna weinig uitval. Na vier jaar ligt het rendement op 78%. Studievoortgang vindt de opleiding van groot belang. Naast de meer standaard-elementen, zoals matching en BSA, worden een aantal activiteiten aangeboden om de studievoortgang te stimuleren. Tijdens de introductieweek krijgen eerstejaars een ouderejaars mentor toegewezen. Daarnaast is het tutoraat van belang, waarbij de tutor docent tevens de werkcollegedocent is tijdens de eerste cursus. Het tutoraat is een afwisseling van groeps- en individuele gesprekken. In eerste instantie ligt de nadruk op studievaardigheden, later in het jaar verschuift de nadruk naar het keuzeproces. Voor ouderejaars wordt kort na de start van het academisch jaar een 'welcome back' sessie georganiseerd. Studenten zijn in het interview met het panel positief over het tutoraat in het eerste jaar. Tutoren zijn toegankelijk en kennen de groep studenten goed.

Docenten

Het docententeam is samengesteld uit alle leerstoelgroepen van het departement. Eén van de leerstoelgroepen bestaat uit docenten met een grote onderwijstaak met daarnaast een rol in onderwijsonderzoek en -innovatie. Het panel is zeer enthousiast over het instellen van de onderwijsleerstoel en constateert dat docenten van deze leerstoel als onderwijsleiders naar voren worden geschoven in het onderwijs en daar zichtbaar zijn. Docenten zijn in vaste of tijdelijke dienst als universitair docent (UD) en docent-4. Deze laatste groep bestaat vooral uit recent afgestudeerde, getalenteerde masterstudenten. Daarnaast zijn hoogleraren en universitair hoofddocenten (UHD) betrokken bij colleges van de inleidende cursussen en de cursus *Wetenschappelijke vorming* in het derde jaar. Stafleden in vaste dienst hebben bijna allemaal een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) en een aanzienlijk deel heeft ook een Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO). Ook docenten-4 met een tijdelijke aanstelling nemen deel aan de leergang BKO. Een zevental docenten heeft inmiddels ook de leergang Onderwijskundig Leiderschap van de UU gevolgd. De professionalisering van docenten buiten het BKO-traject is bescheiden, al worden informele activiteiten, zoals de jaarlijkse Onderwijsdag en het 'Broodje Onderwijs' goed bezocht.

Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek uitgebreid gesproken over de docent-4 formatie. De opleiding gaf aan dat deze groep docenten door studenten en collega's binnen de bacheloropleiding als zeer positief wordt ervaren. Ze beschikken over actuele kennis, zijn enthousiast en hebben een frisse, vaak vernieuwende blik op onderwijs. Het panel constateert dat docenten-4 inderdaad een positief effect hebben op studenten en de opleiding van nieuw elan voorzien. Het panel is te spreken over de begeleiding van deze docenten evenals over deelname aan de BKO-leergang. De opleiding heeft naar aanleiding van aanbevelingen van het voorgaande panel een aantal verbeteringen in de begeleiding van docenten-4 doorgevoerd, waaronder de wijze waarop ze worden voorbereid op thesisbegeleiding. Echter, de opleiding zou strikter kunnen toezien op het volgen van een training of cursus ten aanzien van thesisbegeleiding voordat deze docenten daadwerkelijk studenten gaan begeleiden bij het bachelorthesis-traject.

De staf-studentratio was 1:40 in 2012/13 en is gedaald naar 1:36 in 2017/18. Hoewel gedaald, is de ratio nog steeds hoog, wat ook blijkt uit de ervaren werkdruk bij docenten. Tevens is de bemensing van de bacheloropleiding complexer geworden door de toegenomen diversiteit van de staf (taal en disciplinaire achtergrond). De werkdruk van docenten is tijdens het visitatiebezoek uitgebreid aan bod gekomen. Het panel is van mening dat de opleiding en faculteit voldoende aandacht hebben voor dit onderwerp en zoeken naar mogelijke verlichting, zoals aanstelling van docenten-4 en de inzet van kwaliteitsgelden. Het verschil in ervaren werkdruk tussen de bacheloropleiding en masteropleiding is opvallend, waarbij docenten in de bachelor een hogere werkdruk ervaren en over het algemeen ook bij meerdere cursussen betrokken zijn. De opleiding denkt op een constructieve manier na over inzet van docenten in de cursussen. Het panel meent dat het inzetten van minder docenten per cursus – en daarmee de betrokkenheid bij het aantal cursussen

per docent verminderend – inderdaad een positief effect kan hebben op de werkdruk. Daarnaast denkt het panel dat grotere cursuseenheden wellicht een positief effect kunnen hebben. Het panel benadrukt dat werkdruk een onderwerp is dat de opleiding en faculteit proactief en voortvarend moet oppakken.

Overwegingen

Het SGP curriculum kent een ruime en tegelijk gestructureerde keuzevrijheid waardoor studenten een individueel en samenhangend studiep pad kunnen kiezen. Ook is er voldoende aandacht voor niveaudifferentiatie, van inleidend naar verdiepend en gevorderd. De kwaliteit van de cursussen is goed. De voor studenten zichtbare en herkenbare onderzoeksvaardighedenlijn vormt een ruggengraat waar keuzecursussen op aansluiten. De integratie van individuele bouwstenen (keuzecursussen) in het derde jaar, en van daaruit de samenhang tussen de vakken voor de individuele student, kan nog verder worden versterkt. Kleinere aandachtspunten zijn het bieden van mogelijkheden voor meer multidisciplinaire samenwerking binnen de faculteit en het makkelijker mogelijk maken voor studenten om een stage te volgen. Werkvormen zijn divers, het onderwijs is activerend en er is aandacht voor groepsprocessen en meeliftgedrag. Kritiek van studenten ten aanzien van uitdaging in verschillende werkgroepen wordt goed opgepakt, maar verdient blijvende aandacht. Studenten zijn positief over de begeleiding die ze krijgen, met name het tutoraat in het eerste jaar wordt gewaardeerd. De opleiding denkt actief en constructief na over internationalisering, bijvoorbeeld over Engelstalig onderwijs. Het panel waardeert dat de opleiding in het Nederlands wordt aangeboden in combinatie met veel Engelstalige keuzevakken. Wel benadrukt het panel het belang van het goed voorbereiden van studenten op een Engelstalige masteropleiding. De opleiding beschikt over een goed gekwalificeerde staf en er is voldoende aandacht voor professionalisering van docenten. Zo is het percentage docenten met een SKO hoog en is het panel enthousiast over de onderwijsleerstoel die is ingesteld. Junior docenten (Docenten-4) worden goed begeleid en hebben een meerwaarde voor het onderwijs. Het panel vraagt echter wel aandacht voor de training van deze docenten in het begeleiden van thesisttrajecten. Voor alle docenten geldt dat de werkdruk hoog is, dit vraagt om continuering van de proactieve en voortvarende aanpak. Het panel stelt vast dat de opleiding studenten een onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Conclusie

Bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetssysteem

De opleiding SGP heeft in de afgelopen periode aandacht besteed aan een systematische wijze van toetsing en aan de kwaliteitszorg daaromheen. Het advies van het voorgaande panel, waarbij het belang van toetsmatrijzen werd benadrukt, is duidelijk opgepakt. Op basis van het facultaire toetsbeleidsplan is er een toetsplan voor de opleiding opgesteld, dat op gedetailleerde wijze inzicht geeft in de relatie tussen onderwijs en toetsing. De opleiding heeft een aantal principes ten aanzien van toetsing geformuleerd: een duidelijke relatie tussen eindtermen en cursusdoelen, toetsen en werkvormen; afstemming van cursus- en toetsniveau op leerdoelen; permanente toetsing om het leerproces van studenten te volgen en ondersteunen; valide, betrouwbare en transparante toetsen. Voor iedere cursus wordt een cursusmatrijs ingevuld door de coördinator, gezamenlijk vormen de cursusmatrijzen de basis voor het toetsplan. Uit de zelfevaluatie blijkt dat het invullen van de cursusmatrijs als goed moment voor reflectie op de leerdoelen van de cursus en de gebruikte toetsvormen wordt gezien. Het panel stelt vast dat het toetsplan inzicht geeft in het toetsen van de eindtermen van de opleiding. Ook blijkt dat alle eindtermen in het curriculum zijn afgedekt en adequaat worden getoetst.

Bij aanvang van een cursus worden studenten via de studiewijzer geïnformeerd over de wijze van toetsing, weging van de onderdelen en inspanningsverplichting. De meeste cursussen kennen één of twee schriftelijke toetsen en één of twee individuele of groepsopdrachten. Bij het opstellen van toetsen worden tentamens vooraf voorgelegd aan een collega. Ook krijgen studenten inzicht in de aard van de toetsen aan de hand van voorbeeldvragen en toetsen worden voorzien van een antwoordmodel. Continue toetsing draagt volgens de zelfevaluatie bij aan actief studeergedrag. In het eerste semester wordt actief studeren door tutores in relatief kleine werkgroepen intensief begeleid. Studenten krijgen per cursus één keer een herkansing. In de zelfevaluatie wordt aangegeven dat feedback essentieel is voor goed onderwijs. Tijdens de cursussen is feedback gericht op het proces van kennisvergarig, opdrachten uitvoeren en verslaglegging. In toenemende mate wordt gebruik gemaakt van feed forward en rubrics, zodat studenten op de hoogte zijn van de verwachtingen. Ook peer-feedback wordt in toenemende mate toegepast. In bescheiden mate wordt ook digitaal getoetst, bijvoorbeeld in *Geographies of Health* en *GIS/Cartografie*.

Studenten geven tijdens het visitatiebezoek aan dat ze over het algemeen tevreden zijn over de toetsing. Het panel constateert dat de opleiding de afgelopen periode duidelijk aandacht heeft gegeven aan toetsing, toetsplannen en cursusmatrijzen die sterk bijdragen aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Ook constateert het panel dat de leerdoelen van de cursussen helder zijn en zijn gerelateerd aan de eindtermen die daarmee worden getoetst. Het panel ziet ruimte voor verdere groei ten aanzien van de niveau-aanduidingen in de toetsing, met name de wijze waarop de opleiding de cursusmatrijzen beter kan benutten om leerdoelen op een passend niveau te toetsen. Studenten geven in het studentenhoofdstuk aan dat de aandacht voor feedback is verbeterd, maar een aandachtspunt blijft. Met name verschillen tussen cursussen tonen aan dat er verbeteringen mogelijk zijn. Het panel bevestigt dit aandachtspunt waarbij de kwaliteit van de feedback nog kan verbeteren.

Kwaliteitszorg en -borging

De facultaire centrale examencommissie speelt de rol van interne toezichthouder op de kwaliteit van tentaminering en examinering. Een toetscommissie kan als deelcommissie van de centrale examencommissie en op haar verzoek een toetsanalyse (laten) uitvoeren en de conclusies voorleggen. Dagelijkse coördinatie en kwaliteitsborging is in de handen van het onderwijscoördinatieteam (OCT) dat bestaat uit de onderwijsdirecteur, de coördinatoren van de bachelor- en masteropleidingen en de onderwijscoördinator. Ook speelt de opleidingscommissie een rol in de kwaliteitszorg door gevraagd en ongevraagd advies te geven. Op cursusniveau is de examinerator eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de toets. Docenten kunnen bij multiple-choice toetsen gebruik maken van een toetsanalyse van het Centrum voor onderwijs en leren. Naar aanleiding van het vorige visitatierapport zijn een aantal punten aangepakt, zoals de implementatie van het facultaire toetsbeleid en de borging van de kwaliteit van begeleiding en beoordeling van de bachelorthesis. Het panel concludeert op basis van met name het gesprek met de examencommissie dat de opleiding een belangrijke slag geslagen heeft in de kwaliteitszorg van de toetsing. De examencommissie borgt, met ondersteuning van de toetscommissie, de kwaliteit van toetsen en het binnen de opleiding gerealiseerde niveau op verschillende manieren, zoals steekproefsgewijze controle van de kwaliteit van toetsen en eindwerken. Het tempo dat de examencommissie aanhoudt bij het doorvoeren van veranderingen is dermate dat dit door docenten en andere betrokkenen kan worden gevolgd. Dit is van belang voor een goede inbedding. Het panel ziet dat de dialoog over kwaliteit van toetsing wordt gevoerd en stimuleert de opleiding en faculteit hiermee door te gaan.

Beoordeling bachelorthesis

De bachelorthesis is het eindwerkstuk van de opleiding en wordt beoordeeld door een eerste en tweede lezer. Tenminste één van de beoordelaars beschikt over een BKO en de beoordeling vindt plaats op basis van beoordelingsformulieren waarbij gebruik wordt gemaakt van een rubric. Dit instrument maakt de eisen van de criteria inzichtelijk, is nuttig bij de peer-feedback en zorgt voor transparantie van de beoordeling. Studenten geven in het gesprek met het panel aan dat de tussentijdse feedback van de begeleider als prettig wordt ervaren en dat ze de uitgebreide feedback

in de beoordeling (op basis van de rubric) waarderen. Studenten geven ook aan dat de tweede beoordelaar pas wordt aangewezen na inleveren van de definitieve thesis, waarna ze een door beide beoordelaars gezamenlijk ingevuld beoordelingsformulier met een eindoordeel ontvangen. Het panel ziet een aantal mooie ontwikkelingen in het thesistrject, zoals de peer-feedback die studenten elkaar geven op het onderzoeksplan. Ook het gezamenlijk invullen van het thesisbeoordelingsformulier, waarbij de tweede beoordelaar het initiatief heeft, is een goede werkwijze en het panel vindt de beoordeling van de bachelorthesissen goed navolgbaar. De beoordelingen en eindcijfers van de thesissen in de steekproef kwamen grotendeels overeen met de bevindingen van het panel. Bij één thesis kwam het panel op een beduidend lager eindoordeel dan de beoordelaars. Opvallend was dat het panel het eens was met de kwalitatieve feedback van de beoordelaars, maar op basis van de rubric tot een lager (voldoende) eindoordeel kwam. Hoewel het eindniveau van alle eindwerken op één na minimaal voldoende was (zie ook standaard 4), is het panel van mening dat een aantal thesissen kwalitatief (nog) beter hadden kunnen zijn als er eerder in het traject intensievere begeleiding en (bij)sturing was geweest. Het panel denkt dan bijvoorbeeld aan scherpere en meer analytische onderzoeksvragen, meer methodische variatie bij materiaalverzameling en analyse.

Overwegingen

De aandacht van de opleiding en faculteit in de afgelopen jaren voor een systematische wijze van toetsing en bijbehorende kwaliteitszorg heeft tot aantoonbare verbeteringen in het systeem van toetsing geleid. Dankzij de inzet van rubrics is de inzichtelijkheid van toetsing voor studenten versterkt. Formatieve toetsing vergroot de bijdrage aan het leerproces; verder worden studenten actief betrokken bij de toetsing door het steeds meer werken met peer-feedback. Een aandachtspunt is de feedback aan studenten, die in kwaliteit varieert. De examencommissie en het systeem van kwaliteitszorg functioneren naar behoren en het panel stelt vast dat de examencommissie hierin een belangrijke slag heeft geslagen. Het panel constateert dat de opleiding procedures heeft doorontwikkeld die bijdragen aan de betrouwbaarheid, validiteit en transparantie van de toetsing. De wijze van beoordeling van de bachelorthesis is goed georganiseerd. Het panel vraagt echter aandacht voor begeleiding en sturing van studenten aan het begin van het thesistrject.

Conclusie

Bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindniveau

Om inzicht te krijgen in het gerealiseerde eindniveau van de studenten van de bacheloropleiding SGP heeft het panel voorafgaand aan het visitatiebezoek vijftien bachelorthesissen met bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd. Op basis van deze steekproef concludeert het panel dat de bestudeerde eindwerken voldoende onderstrepen dat studenten de eindtermen van de opleiding realiseren. Het panel heeft verschillende goed geschreven eindwerken gelezen, met name in het Nederlands. Ook was de koppeling aan literatuur, de methodologie en theoretische inbedding bij een groot aantal scripties van goed niveau. Bij scripties met een lager, maar voldoende eindcijfer ontbrak het bijvoorbeeld aan een duidelijke en ingekaderde onderzoeksvraag, gebruik van te weinig data of een beperkte reflectie.

Bij veertien van de vijftien eindwerken week het eindoordeel door het panel maximaal één punt af van dat van de opleiding. In één geval was deze afwijking groter en heeft het panel de thesis onderworpen aan een tweede lezing (zie ook standaard 3). Een tweede thesis werd ook door twee panelleden gelezen en door beiden als onvoldoende beoordeeld terwijl de beoordelaars een nipte voldoende hebben gegeven. De zwakke aspecten aan deze thesis waren de te beperkte theoretisch inbedding, gebruik van beperkt en eenzijdig, empirisch materiaal en een zeer zwakke beheersing

van het Engels. Bovendien is het panel opgevallen dat de aandacht voor ruimtelijke patronen beperkt is en dat het aantal en de kwaliteit van kaarten voor verbetering vatbaar is.

Positie van de alumni

Het gerealiseerde niveau valt ook af te leiden uit de positie van afgestudeerden op de arbeidsmarkt of in toelating tot een vervolgopleiding. Slechts een enkele student stopt met studeren na het behalen van het bachelordiploma, de meeste studenten zien de bacheloropleiding als een opmaat naar een masteropleiding. Een groot deel (65%) stroomt door naar een masteropleiding in het departement, de rest kiest een masteropleiding aan een andere universiteit. In de zelfevaluatie wordt expliciet aandacht besteed aan arbeidsmarktoriëntatie in de bacheloropleiding. De opleiding stelt zich ten doel studenten inzicht te geven in het latere werkveld en ze te stimuleren in de benodigde competenties, dit was een aanbeveling van het vorige panel. Instrumenten die worden ingezet zijn gastsprekers, het gebruik van voorbeelden uit de praktijk en extra-curriculaire activiteiten, met name via studievereniging VUGS. De studenten waarderen deze activiteiten zeer, maar herkennen ze niet altijd als relevant voor arbeidsmarktoriëntatie en zijn vaak beperkt bezig met het toekomstige werkveld. De opleiding heeft een aantal activiteiten ontwikkeld waarbij meer expliciet de link tussen opleiding en arbeidsmarkt wordt gelegd, bijvoorbeeld korte clipjes met alumni in het tutoraat en daaraan gekoppelde opdrachten. Informatie over succes van alumni op de arbeidsmarkt is gebaseerd op studenten die ook een masteropleiding hebben gevolgd. Daaruit blijkt dat meer dan 90% een betaalde baan heeft die in het algemeen aansluit op de opleiding. Het panel is van mening dat de opleiding studenten voldoende voorbereidt op het instromen op de arbeidsmarkt met een bachelordiploma, maar constateert tevens dat de opleiding terecht focust op het voorbereiden van studenten op een aansluitende masteropleiding.

Overwegingen

Op basis van een selectie van recent voltooide eindwerken en de informatie uit de zelfevaluatie constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken laten overwegend een passend niveau zien. Daarnaast toont de positie van alumni - eerst als studenten in masteropleidingen, daarna op de arbeidsmarkt - aan dat studenten de eindtermen realiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het oordeel van het panel op de standaarden 1, 2, 3 en 4 voor de bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie van de Universiteit Utrecht is 'voldoet'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eendoordeel over de opleiding daarmee 'positief'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

Het domein Sociale Geografie en Planologie in Nederland

Het voorliggende document is beknopter dan het vorige domeinspecifieke referentiekader (2012) door alleen een inhoudelijke schets van het vakgebied van de Sociale Geografie en Planologie te presenteren gekoppeld aan enkele meer algemene verwachtingen t.a.v. competenties van afgestudeerden in deze disciplines. De eindkwalificaties voor de bachelor- en masteropleidingen zijn niet langer opgenomen, enerzijds omdat de Dublin descriptoren een adequate algemene beschrijving van het gewenste wetenschappelijke niveau van opleidingen bieden, anderzijds om de deelnemende opleidingen maximaal ruimte te geven hun eigen profiel zichtbaar te maken in hun eindkwalificaties. Het domein Sociale Geografie en Planologie is een heel breed en divers domein waarbinnen opleidingen verschillende accenten leggen, zoals t.a.v. de balans tussen wetenschappelijke en beroepsmatige vorming, de mate van onderzoekgerichtheid, de relatieve aandacht voor en afstemming tussen de beide sub-disciplines en de mogelijkheden voor en aard van specialisatie. Het domeinspecifieke referentiekader legt de nadruk op de gemeenschappelijke kenmerken die voor alle opleidingen gelden. De deelnemende partijen zullen in hun zelfstudies aangeven op welke wijze zij zich profileren ten opzichte van het gemeenschappelijke kader.

In het domein Sociale Geografie en Planologie staat de complexe relatie tussen mens (samenleving) en omgeving (ruimte) centraal. Voor de geografisch-planologische denkwijze zijn vijf kwaliteiten bepalend. Allereerst het vermogen te kunnen denken in een tijd-ruimteperspectief, zijnde de twee dimensies waarbinnen menselijk handelen zich voltrekt. Voorts de eigenschap om de relatie mens-omgeving te bestuderen vanuit het perspectief van op elkaar ingrijpende ruimtelijke schaalniveaus (lokaal, regionaal, nationaal, mondiaal). Sociaal ruimtelijke transformaties worden begrepen vanuit de wisselwerking tussen die schaalniveaus (het meerschalgige – multiscalar - perspectief) zonder daarbij overigens aannames te doen over de dominantie van het ene niveau (bijvoorbeeld het mondiale) over het andere (bijvoorbeeld het lokale). In de derde plaats wordt het geografisch-planologische denkraam gekenmerkt door de opvatting dat ruimte en samenleving elkaar wederzijds constituerende krachten vormen. Menselijk handelen, en de daarin ontwikkelde vaste patronen (instituties), slaan neer in de ruimte, terwijl omgekeerd ruimtelijke structuren en plaats-kenmerken menselijk handelen oproepen en vormgeven. Een vierde kwaliteit van het geografische-planologische denken betreft de sterk multidisciplinaire oriëntatie, hetgeen betekent dat de mens-omgevingsrelatie wordt bestudeerd vanuit verschillende –ook hier weer - elkaar wederzijds aanvullende disciplineaire perspectieven. Welke combinaties daarin worden gekozen hangt nauw samen met de aard van bestudeerde sociaal-ruimtelijke problematieken en zal daarom tussen de opleidingen binnen het domein uiteenlopen. De vijfde kwaliteit, tot slot, is nauw gekoppeld aan de voorafgaande, namelijk het integratieve karakter van de geografisch-planologische benadering. Dit omvat de ambitie economische, sociale, culturele en politieke verschijnselen en processen in hun onderlinge samenhang binnen specifieke ruimtelijk contexten te bestuderen.

Centrale begrippen in het domein zijn ruimte ('space'), plaats ('place'), locatie, schaal, netwerken, verbindingen, ('linkages'), ruimtelijk gedrag, 'place attachment', ruimtelijke kwaliteit, ruimtelijke inrichting en ruimtelijke interventies. Binnen het domein worden sociaal-ruimtelijke vraagstukken en processen als vertrekpunt worden genomen. Te denken valt aan ongelijkheid, mondialisering, migratie, segregatie, diversiteit en identiteit, milieulasten, duurzame gebiedsontwikkeling, mobiliteit, en 'governance'. Niet alleen de kritische analyse van deze vraagstukken en processen, maar ook ontwerp en interventies die gericht zijn op het oplossen van sociaal-ruimtelijke dilemma's staan centraal.

Inherent aan de disciplines van de Sociale Geografie en Planologie is het internationale en comparatieve karakter van de bestudering van het mens-omgevingscomplex. Sociaal ruimtelijke vraagstukken, en de manier hoe daarop planmatig wordt ingegrepen, dragen het stempel van de specifieke nationale, regionale en lokale context waarbinnen ze zich voordoen. Binnen de Sociale Geografie en Planologie staat het belang van deze context centraal zonder dat het verwordt tot een eindeloze verzameling van casestudies. Het doel is juist om de internationale overeenkomsten en

verschillen van ruimtelijke processen en ontwikkelingen te identificeren, d.w.z. om oog te hebben voor zowel de unieke als de generieke aspecten van sociaal ruimtelijke problemen. Beide facetten zijn kenmerkend voor de geografisch-planologische zoektocht naar theorievorming (verklaring in context). Om dit internationale en vergelijkende karakter te benadrukken zal het curriculum, zowel in literatuur als opdrachten, zich nooit enkel richten op Nederland. Tegelijkertijd zal de bestudering van Nederlandse casuïstiek altijd plaatsvinden met aandacht voor het internationale belang en de internationale toepasbaarheid van hier ontwikkelde theoretische perspectieven en onderzoekbenaderingen. In het verlengde daarvan is het van belang vast te stellen dat bij alle Nederlandse opleidingen in het domein sprake is van een toenemende diversiteit (langs allerlei lijnen) in de samenstelling van staf en studenten. De "international classroom", die in steeds meer opleidingen wordt gerealiseerd, faciliteert en versterkt ook de internationaal-vergelijkende oriëntatie van beide disciplines.

Het domein Sociale Geografie en Planologie heeft zich gevormd in nauwe samenhang met de andere sociale wetenschappen waar het belangrijke kwaliteiten van heeft geïncorporeerd – zoals de aandacht voor theorievorming en de noodzaak van methodologische strengheid – maar waar het zich ook t.o.v. profileert. Kenmerkend (maar zeker niet uniek) voor ons domein is de sterke empirische oriëntatie, hetgeen tot uitdrukking komt in het grote belang dat wordt gehecht aan primaire dataverzameling en veldwerk. Het "leren door te doen" neemt bij alle opleidingen een belangrijke plaats in, ook al omdat het de sensitiviteit voor het tijd- en plaatsgebonden karakter van sociale, culturele, politieke en economische verschijnselen en ontwikkelingen helpt te vergroten. Geografen en planologen worden altijd uitgedaagd om uit de comfortzone van het eigene te treden. Daarnaast is binnen het domein – wederom zeker niet uniek - allengs steeds meer ruimte ontstaan voor de inzet van een veelheid van methoden en technieken van onderzoek. De keuze voor methodologisch pluralisme hangt samen met de keuze om te vertrekken vanuit sociaal-ruimtelijke vraagstukken op verschillende niveaus waarvan de analyse nu eenmaal niet op standaardwijze valt uit te voeren.

Afgestudeerden in het domein Sociale Geografie en Planologie beschikken over het vermogen sociaal-ruimtelijke vraagstukken te identificeren, te analyseren en te verklaren gebruik makend van en bijdragend aan het 'body of knowledge' van de eigen en aanpalende disciplines. Voorts zijn zij geschoold in de algemene sociaalwetenschappelijke methoden en technieken, alsmede de meer domeinspecifieke onderzoeksmethoden, zoals GIS en ruimtelijke impactanalyse. In de bachelorprogramma's wordt, conform de Dublin descriptor, een breed wetenschappelijk fundament gelegd, terwijl de masterprogramma's opleiden op een theoretisch en methodisch meer geavanceerd en specialistisch niveau.

De opleidingen bereiden voor op een zeer diverse beroepspraktijk. Afgestudeerden in het domein Sociale Geografie en Planologie zijn werkzaam in een uiteenlopende reeks beroepen en sectoren. Kenmerkende beroepen zijn onderzoeker, docent, consultant, beleidsmedewerker en projectmanager. Onderscheidend is de neiging van geografisch en planologisch getrainde werknemers om aan te sturen op integrale benaderingen van vraagstukken en om de betekenis van ruimtelijke verscheidenheid in te brengen. Studenten met specialistische masteropleidingen komen doorgaans in direct met de specialisatie samenhangende beroepsvelden terecht, zoals ruimtelijke ordening, stedelijk beleid, bouwen en wonen, regionaal beleid, verkeer en vervoer of milieubeleid. De zelfstudies van de afzonderlijke opleidingen zullen meer specifiek ingaan op de beroepen en sectoren waarin de afgestudeerden werkzaam zijn.

Het Domeinspecifiek referentiekader (DSRK) is tot stand gekomen via het landelijke Disciplineoverleg Geografie en Planologie. Het vorige DSRK is daartoe aangepast - d.w.z. geactualiseerd en vooral veel compacter gemaakt door de eindkwalificaties voor bachelor en master eruit te laten - en vervolgens voorgelegd aan alle deelnemende opleidingen voor commentaar. Vervolgens is het vastgelegd in de vergadering van het Disciplineoverleg van 6 september 2018.

BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN

1. De afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in het vakgebied Sociale Geografie en Planologie [KENNIS VAKGEBIED]:
 - a. beheerst de basisbegrippen van het vakgebied;
 - b. beheerst het vakinhoudelijk begrippenkader van het domein (SG of PL) naar keuze;
 - c. heeft inzicht in de theoretische en methodologische grondslagen van Sociale Geografie en/of Planologie;
 - d. heeft inzicht in (actuele) ruimtelijke ontwikkelingen en vraagstukken;
 - e. en bestudeert en beoordeelt deze vanuit mens-omgeving relaties, een tijd-ruimte perspectief, ruimtelijke schalen en netwerken.
2. De afgestudeerde is in staat om het vakgebied in een bredere wetenschappelijke context te plaatsen (inclusief de veranderende relaties met andere disciplines en inter/multidisciplinariteit) en daarop te reflecteren. [BETEKENIS VAKGEBIED IN BREDERE WETENSCHAPPELIJKE CONTEXT]
3. De afgestudeerde is in staat om de planologische en de sociaalgeografische component in maatschappelijke vraagstukken te benoemen en daarop te reflecteren. [BETEKENIS VAKGEBIED IN MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT]
4. De afgestudeerde beschikt over een academische (onderzoekende en kritische) houding en is zich bewust van de ethische aspecten behorende bij het doen van wetenschappelijk onderzoek. [HOUDING: ONDERZOEKSETHIEK]
5. De afgestudeerde is in staat om een praktijk- en beleidsvraag of probleem op het vakgebied te onderzoeken door: [VDH: ONDERZOEK]
 - a. een duidelijke en onderzoekbare probleemstelling te formuleren;
 - b. de daarin vervatte begrippen op adequate wijze te operationaliseren;
 - c. een onderwerp zowel theoretisch als empirisch (in onderlinge samenhang) te bestuderen, met meer algemene en vakspecifieke methoden;
 - d. het resultaat weer te geven in een coherent betoog met een heldere, synthetiserende conclusie;
 - e. de resultaten te gebruiken voor het beantwoorden van de vraag of het bijdragen aan verheldering en zo mogelijk oplossing van het probleem.
6. Algemene academische vaardigheden:
 - a. De afgestudeerde is in staat kennis, ideeën en oplossingen die voortkomen uit wetenschappelijke en professionele activiteiten in het vakgebied over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten. [VDH: COMMUNICATIE]
 - b. De afgestudeerde is in staat een beargumenteerd oordeel te vormen over ruimtelijke vraagstukken gebaseerd op het afwegen van relevante maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten. [VDH: OORDEELSVORMING]
 - c. De afgestudeerde is in staat om op een zelfstandige en actieve wijze en in samenwerking met anderen projecten (over complexe ruimtelijke vraagstukken) uit te voeren. [VDH: ZELFSTANDIG WERKEN, SAMENWERKEN]
 - d. De afgestudeerde is in staat te leren van eigen ervaringen en feedback. [HOUDING: REFLECTIE]

Specificatie van de eindtermen

- Ad 1. De afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in het vakgebied Sociale Geografie en Planologie [KENNIS VAKGEBIED]:
- a. beheerst de basisbegrippen van het vakgebied;
 - b. beheerst het vakinhoudelijk begrippenkader van het domein (SG of PL) naar keuze;
 - c. heeft inzicht in de theoretische en methodologische grondslagen van Sociale Geografie en/of Planologie;
 - d. heeft inzicht in (actuele) ruimtelijke ontwikkelingen en vraagstukken;
 - e. en bestudeert en beoordeelt deze vanuit mens-omgeving relaties, een tijd-ruimte perspectief, ruimtelijke schalen en netwerken.
- Kennis van en inzicht in:
- Gangbare opvattingen over de aard, het object en de benaderingswijzen van de disciplines sociale geografie en planologie, met de daarbij behorende kernbegrippen;

- Deeldomeinen van de sociale geografie en de belangrijkste concepten, inzichten en theorieën die deze hanteren bij de interpretatie van de hedendaagse samenleving;
- De mondiale context van ruimtelijke ontwikkeling in verschillende gebieden van de wereld, in een historisch perspectief;
- Relaties en spanningsvelden tussen planningsstelsel en praktijk van de ruimtelijke planning, in het bijzonder in Nederland;
- Ruimtelijke vraagstukken en ruimtelijke planningsopgaven in Europa, in het perspectief van relaties tussen het regionale, het nationale en het Europese (beleids)niveau.
- (voor sociale geografie OF planologie:) Belangrijkste stromingen en opvattingen, alsmede hun theoretische concepties en praktische uitwerking, in relatie tot maatschappelijke en wetenschappelijke context, met inbegrip van een historisch overzicht in dezen.
- Voorts mogelijke kennis en inzicht in verschillende deelgebieden (stadsgeografie, economische geografie, ontwikkelingsgeografie, culturele en politieke geografie, historische geografie, planologie) en thematieken (zoals migratie, toerisme, gezondheid, vastgoed, globalisering, identiteit, Europese Integratie) via de volgende keuzecursussen in de opleiding:
 - Op inleidend niveau (1): Planningstelselvraagstukken; Het gebruik van de stad: een inleiding in de stadsgeografie; Regions in development: introduction in Development Geography; Ruimte, conflict en identiteit: een inleiding in de culturele en politieke geografie; Economie en geografie: een inleiding in de economische geografie.
 - Op verdiepend niveau (2): Political geography I; Development Geography: theory & practice; Bedrijf en Regio; Geographies of Health; Migratievraagstukken; Wonen in de stad; Commercieel vastgoed; Geografie & Toerisme; Historische geografie; Regionale en Culturele geografie: Regionaal project.
 - Op gevorderd niveau (3): Globalization; Cultuurhistorie en Planning; Urban Policies and Planning; Steden, consumptie en identiteit; Transport Geography; Creatieve stad; Geografie, beeldvorming en media; European Integration; Transforming China; Politieke geografie II: staat, herschaling en nieuwe regionale identiteiten; Economic evolution of cities and regions; Development Cooperation; World cities and urban Inequalities; Cartografie: visualisatie van gegevens.
 - En ten aanzien van een geo-breed accent: Bedreigde aarde: een geowetenschappelijk perspectief (niveau 2); Vanuit de opleiding Aardwetenschappen: Systeem Aarde deel 2 (niveau 1), Mens en Landschap (niveau 2), Introduction Natural Hazards: social, economic and earth aspects (niveau 2); Vanuit de opleiding Global Sustainability Science: Duurzame ontwikkeling (niveau 1), Politics of the Earth (niveau 1), Milieu, gedrag en communicatie (niveau 2); Vanuit de opleiding Natuurwetenschap & Innovatiemanagement: Introductie technologie & innovatie (niveau 1).

Ad 2. De afgestudeerde is in staat om het vakgebied in een bredere wetenschappelijke context te plaatsen (inclusief de veranderende relaties met andere disciplines en inter/multidisciplinariteit) en daarop te reflecteren. [BETEKENIS VAKGEBIED IN BREDERE WETENSCHAPPELIJKE CONTEXT]:

- Studenten kunnen het domein sociale geografie en planologie plaatsen ten opzichte van andere sociale wetenschappen.

Ad 3. De afgestudeerde is in staat om de planologische en de sociaalgeografische component in maatschappelijke vraagstukken te benoemen en daarop te reflecteren. [BETEKENIS VAKGEBIED IN MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT]

In staat tot:

- Het hanteren van een sociaal-geografisch perspectief bij het duiden en analyseren van ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen;
- Het toepassen van verworven sociaal-geografische en planologische kennis en inzichten bij het analyseren van ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.
- Het formuleren en beargumenteren van een eigen mening over ruimtelijke vraagstukken in de samenleving en over oplossingsrichtingen voor die vraagstukken;
- Het hierbij betrekken van actoren en hun belangen en posities;
- Het hierbij betrekken van ethische afwegingen.

Ad 4. De afgestudeerde beschikt over een academische (onderzoekende en kritische) houding en is zich bewust van de ethische aspecten behorende bij het doen van wetenschappelijk onderzoek. [HOUDING: ONDERZOEKSETHIEK]

Kennis van:

- Wetenschapsfilosofische en wetenschapssociologische vraagstukken en debatten en hun achtergronden, zowel in de sociale wetenschappen in het algemeen als met betrekking tot sociale geografie en planologie in het bijzonder;
- Dimensies van ethische afweging in wetenschapsbeoefening en wetenschapstoepassing.

Ad 5. De afgestudeerde is in staat om een praktijk- en beleidsvraag of probleem op het vakgebied te onderzoeken door: [VDH: ONDERZOEK]

- a. een duidelijke en onderzoekbare probleemstelling te formuleren;
- b. de daarin vervatte begrippen op adequate wijze te operationaliseren;
- c. een onderwerp zowel theoretisch als empirisch (in onderlinge samenhang) te bestuderen, met meer algemene en vakspecifieke methoden;
- d. het resultaat weer te geven in een coherent betoog met een heldere, synthetiserende conclusie;
- e. de resultaten te gebruiken voor het beantwoorden van de vraag of het bijdragen aan verheldering en zo mogelijk oplossing van het probleem.

Kennis van:

- Zoeksysteem voor bronnenonderzoek;
- Conventies voor het presenteren en bespreken van literatuurbronnen in teksten;
- Conventies voor het presenteren en bespreken van cijfermateriaal in teksten;
- Conventies voor het presenteren en bespreken van kaartmateriaal in teksten;
- Eisen die aan een onderzoeksplan worden gesteld;
- Stappen in het proces van onderzoek en methodologische eisen aan die stappen;
- Relaties tussen (de aard van) onderzoeksvragen en (de keuze van adequate) methoden en technieken;
- Methoden en technieken voor de verzameling van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens;
- Methoden en technieken voor de bewerking en analyse van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens;
- Kennis van de concepten die ten grondslag liggen aan Geografische Informatie Systemen, en het adequaat gebruik ervan bij ruimtelijke analyses;
- Conventies voor de schriftelijke rapportage over onderzoek.
- Het in acht nemen van wetenschappelijke zorgvuldigheid bij het opzetten en uitvoeren van en rapporteren over sociaal-ruimtelijk onderzoek;
- Het adequaat hanteren van en refereren aan bronnen bij het rapporteren over sociaal-ruimtelijk onderzoek;
- Het formuleren van een sociaal-geografisch of planologisch relevante probleemstelling en onderzoeksvragen;
- Het opstellen van een conceptueel model voor sociaal-ruimtelijk onderzoek, met gebruikmaking van vakmatige theoretische kennis;
- Het systematisch rapporteren over de resultaten van sociaal-ruimtelijk onderzoek.

Ad 6a. De afgestudeerde is in staat kennis, ideeën en oplossingen die voortkomen uit wetenschappelijke en professionele activiteiten in het vakgebied over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten. [VDH: COMMUNICATIE]

In staat tot:

- Schriftelijk rapporteren over literatuurstudie en empirisch onderzoek, vanuit een heldere probleemstelling, met adequate presentatie van gegevens, en met duidelijk geformuleerde conclusies;
- Het daarbij hanteren van een sociaal-geografische of planologische invalshoek;
- Het mondeling presenteren van de resultaten van literatuurstudie of empirisch onderzoek, op een gestructureerde en betrokken manier, met gebruikmaking van adequate ondersteunende media, toegespitst op doelgroep;
- Het synthetiseren van vakmatige kennis in goed beargumenteerde bijdragen aan discussies en debatten;

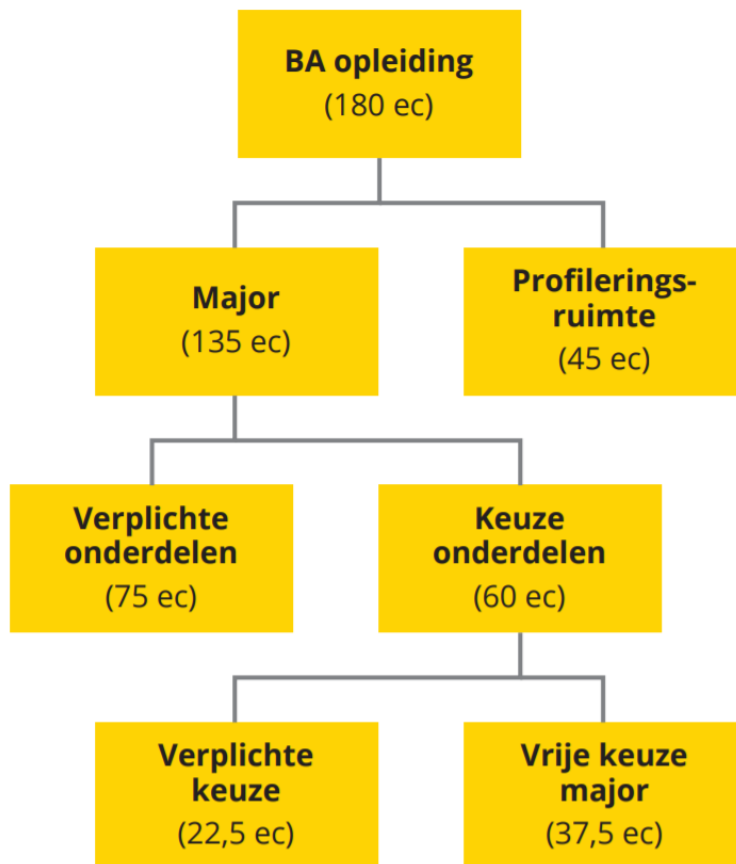
- Gebruik maken van posters en nieuwe media (film).

Ad 6b. De afgestudeerde is in staat een beargumenteerd oordeel te vormen over ruimtelijke vraagstukken gebaseerd op het afwegen van relevante maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten. [VDH: OORDEELSVORMING]

Ad 6c. De afgestudeerde is in staat om op een zelfstandige en actieve wijze en in samenwerking met anderen projecten (over complexe ruimtelijke vraagstukken) uit te voeren. [VDH: ZELFSTANDIG WERKEN, SAMENWERKEN]

Ad 6d. De afgestudeerde is in staat te leren van eigen ervaringen en feedback. [HOUDING: REFLECTIE]

BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA

DAY 0		Monday - 20 May 2019
16:30	18:00	Arrival of panel at the hotel, internal meeting (NVAO assessment framework, preliminary findings, preparation)
18:30	21:00	Dinner (panel meeting)
DAY 1		Tuesday - 21 May 2019
08:30	09:00	Arrival of panel / Welcome (with a short presentation at 8:45)
09:00	11:00	Internal meeting (ECA assessment framework, preliminary findings, preparation) and documentation review
11:00	12:30	Meeting with management (all programmes; 15 min. per programme and 15 min. ECA Frameworks, initial findings, preparation)
12:30	14:00	Lunch / internal meeting / consultation hour (13:15-13:45)
14:00	14:45	Meeting with students MSc Development Studies (including PC staff member) - last 15 min. ECA
14:45	15:30	Meeting with teaching staff MSc Development Studies (including PC staff member) - last 15 min. ECA
15:30	16:00	Internal meeting / break
16:00	16:45	Meeting with staff responsible for international(isation) activities
16:45	17:15	<i>Optional:</i> virtual tour through the building (including internationalisation facilities and digital learning environment)
17:15	18:00	Meeting with MSc Development Studies alumni and external stakeholders
18:00	18:30	Collecting preliminary findings
18:30	19:00	Travelling to the restaurant
19:00	21:00	Dinner (panel meeting)
DAY 2		Wednesday - 22 May 2019
08:30	09:00	Arrival and preparation
09:00	09:45	Meeting with BSc Sociale Geografie en Planologie students and alumni (including PC student)
09:45	10:30	Meeting with BSc Sociale Geografie en Planologie teaching staff (including PC staff member)
10:30	11:00	Internal meeting
11:00	11:30	Meeting with MSc Human Geography students (including PC student)
11:30	12:00	Meeting with MSc Human Geography teaching staff (including PC staff member)
12:00	12:45	Lunch / internal meeting
12:45	13:15	Meeting with MSc Spatial Planning students (including PC student)
13:15	13:45	Meeting with MSc Spatial Planning teaching staff (including PC staff member)
13:45	15:00	Collecting preliminary findings and preparing the next sessions

15:00	15:30	Meeting with MSc GIMA students (including PC student)
15:30	16:00	Meeting with MSc GIMA teaching staff (including PC staff member)
16:00	16:30	Collecting preliminary findings and internal meeting
16:30	17:30	Meeting with alumni MSc Human Geography, MSc Spatial Planning, MSc GIMA
17:30	18:00	Travelling to the restaurant
18:00	21:00	Dinner (panel meeting)
DAY 3 Thursday - 23 May 2019		
08:45	9:00	Arrival and preparation
09:00	9:30	Internal meeting
9:30	10:30	Meeting with Board of Examiners and Student Advisers all programmes
10:30	11:00	Internal meeting
11:00	12:00	Final interview with management
12:00	13:45	Lunch and deliberations panel, formulating preliminary findings and conclusions NVAO framework
13:45	14:15	Deliberations panel, formulating preliminary findings and conclusions ECA framework
14:15	14:45	Feedback of preliminary findings and conclusions
14:45	15:00	Break
15:00	16:00	Development dialogue
16:00	16:30	Departure

BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek vijftien eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Sociale Geografie en Planologie. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

1. Orientation to the professional field and alumni
 - Alumni newsletters
 - Arbeidsmarktmonitor
 - Orientation to the professional field by students
2. Bachelor board
 - Meeting documents 2018/17/16
3. Assessment forms bachelor and master
4. Course archive Ba/Ma 2017-2018 & 2018-2019
5. Diverse
 - Handboek Academische Vaardigheden NL-ENG
 - Docentenhandleiding SGPSL 2018-2019 NL-ENG
 - Overzicht bijeenkomsten Broodje Onderwijs 2018-2019
6. Board of Examiners
 - Centrale examencommissie Geowetenschappen
 - Kamer examencommissie SGPL
 - Toetscommissie
 - Reglement examencommissie UGB & GB
7. Kwaliteitszorg
 - Cursusmatrijzen
 - Instellingstoets kwaliteitszorg UU
 - Rapportage toetscommissie
8. Toetsplannen
 - MT Academic School – mastercoördinatoren overleg
 - Vergaderstukken 2018
 - Vergaderstukken 2017
 - Vergaderstukken 2016
9. Nationale Studenten Enquête
 - NSE 2018/17
10. OER 2018-2019 Ba/Ma
11. Onderwijsdag
 - Programma en overige informatie 2019/18/17
12. Opleidingscommissies
13. Stage (internship) Ba/Ma
 - Studiewijzer en formulieren stage bachelor 2018-2019
 - Course manual Internship IDS 2018-2019
 - Course manual Internship Human Geography 2018-2019
 - Course manual Internship Spatial Planning 2018-2019
 - Overzicht stage via Geobaan 2017, 2018